

Wrocławski, Krzysztof

Skład Towarzystwa Naukowego Warszawskiego : (kadencja 2001-2003) : Wspomnienia pośmiertne : Kazimierz Feleszko (1939-2001)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 64, 54-56

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

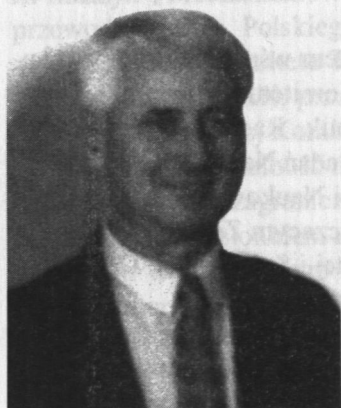
Był członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego i Akademii Inżynierskiej w Polsce.

Odszedł niespodziewanie pograżając nas w smutku. Żegnaj Profesorze...

Jerzy Wróbel

KAZIMIERZ FELESZKO

(1939–2001)

Z grona członków Towarzystwa Naukowego Warszawskiego odszedł w ubiegłym roku doskonale znany i ceniony w Polsce i zagranicą slawista oraz bałkanista, Kazimierz Feleszko. Członkiem zwyczajnym TNW był od roku 1989, a w poprzedniej kadencji Władz TNW piastował funkcję sekretarza Wydziału I.

Kazimierz Feleszko urodził się na dalekich kresach dawnej Rzeczypospolitej, w Czerniowcach (Ukraina), w regionie stanowiącym konglomerat wielu kultur: polskiej, ukraińskiej, rumuńskiej, niemieckiej, żydowskiej. To miejsce urodzenia opuścił wprawdzie jeszcze jako dziecko, ale mimo to ukształtowało

ono w Nim cechy człowieka otwartego w poszukiwaniach naukowych na wiele kultur etnicznych. Po II wojnie światowej znalazł się wraz z rodzicami na Śląsku Opolskim, w Prudniku. W tym mieście ukończył szkołę podstawową i średnią, a następnie podjął studia filologii słowiańskiej na Uniwersytecie Warszawskim na kierunku serbochorwatystycznym (zgodnie z ówczesną nomenklaturą). Studia te poprowadziły Go do poznania i następnie fascynacji wielokulturową Jugosławią, regionem bałkańskim przypominającym Mu obszar spotkania wielu narodów, z którego się wywodził.

O wyborze dokonany przez profesora Kazimierza Feleszkę językoznawstwa słowiańskiego na studiach, a potem w dalszej drodze naukowej, zadecydowało zetknięcie się na slawistyce warszawskiej z wybitnym językoznawcą Zdzisławem Stieberem, który był wówczas kierownikiem Katedry Sławistyki na Uniwersytecie Warszawskim, a swoją osobowością Uczonego europejskiej rangi wpływał na wysoki poziom studiów slawistycznych i umiał pociągnąć za sobą szczególnie uzdolnionych studentów. Do takich bez wątpienia należał Kazimierz Feleszko.

W roku 1963 Kazimierz Feleszko ukończył studia magisterskie po napisaniu pracy magisterskiej językoznawczej serbochorwatyjskiej pod kierunkiem profesora Zdzisława Stiebera, po czym rozpoczął pracę w Instytucie Słowianoznawstwa PAN (dziś – Instytut Slawistyki) i kontynuował ją tam w latach 1962 – 1979 na stanowiskach, kolejno: bibliotekarza, asystenta, adiunkta, wreszcie kierownika Pracowni Języków Południowo-słowiańskich. Rozprawę doktorską na temat *Składnia genetiwu i wyrażień przyimkowych w języku serbskochorwackim* zaczął przygotowywać pod kierunkiem Zuzanny Topolińskiej, a ukończył pod kierunkiem Zdzisława Stiebera (stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w roku 1969 – jego rozprawa doktorska została ogłoszona przez Ossolineum w roku 1970, po latach zaś, w nowej redakcji i w przekładzie na język serbski, ukazała się w Belgradzie w roku 1995 pt. *Znacenja i sintaksa srpskohrvatskog genitiva*). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w roku 1980 z zakresu językoznawstwa polskiego na Uniwersytecie Warszawskim na podstawie rozprawy pt. *Funkcje form kategorii liczby w polskiej grupie imiennej* (Warszawa 1980). Rok wcześniej przeniósł się z Polskiej Akademii Nauk na Uniwersytet Warszawski do Instytutu Filologii Słowiańskiej, gdzie pracował najpierw jako adiunkt, następnie (od roku 1982) docent, potem profesor uniwersytecki. (Tytuł profesora uzyskał tuż przed śmiercią). W latach 1987–1991 piastował funkcję dyrektora Instytutu, a ponownie został wybrany na to stanowisko w roku 1999. (W roku akademickim 1998/1999 był profesorem Uniwersytetu Opolskiego). Wielokrotnie był wybierany do Komitetu Słowianoznawstwa przy Polskiej Akademii Nauk (w tym także do Prezydium tego Komitetu).

W latach 1992–1997 prowadził pracę dydaktyczną i naukową za granicą na Uniwersytecie w Monachium (Institut für Slawische Philologie Ludwig Maximilianus), a zagraniczne wykłady gościnne wygłaszał we Freiburgu, Tybindze, Zurychu i w Czerniowcach. Wiele publikował, w tym poza Polską w czasopismach naukowych m.in.: w Niemczech, Austrii, USA, Rumunii, Ukrainie, Jugosławii. Należał do redakcji znanego czasopisma slawistycznego wychodzącego w Niemczech – „Die Welt der Slawen”.

Dorobek naukowy Kazimierza Feleszki jest bardzo różnorodny; daleko wykraczający ponad sto publikacji. Najpierw zajmował się intensywniej składnią języków słowiańskich, jego osiągnięcia naukowe w tym zakresie są znaczące – skupiły się one głównie na materiale językowym serbsko-chorwackim, macedońskim i polskim. Z tej dziedziny badań pochodzą wspomniane już: rozprawa doktorska oraz habilitacyjna, a problematyką składniową zajmował się także i później.

Na dalsze drogi badawcze Kazimierza Feleszki wpłynęła bez wątpienia Jego biografia – wskazywane tu związki rodowodowe z Bukowiną, a następnie silny emocjonalny związek ze Śląskiem. Był przykładem Uczonego, który godził naukowe zainteresowania z zaangażowaniem osobistym – z wiernością ziemiom, które pokochał i do których ciągle wracał, zarażając innych swoimi pasjami. Poświęcił tematyce językoznawczej i kulturoznawczej tych ziem kilkadziesiąt rozpraw i studiów naukowych, publikując je m.in. w Polsce, w Niemczech, na Ukrainie. Mogły one stworzyć dwie obszerne monografie, do których zresztą zmierzał, ale nie zdążył ich sam przygotować ostatecznie do druku.

Niezwykle interesujące są Jego prace dotyczące stosunków kulturowych i językowych na Bukowinie (którą nazywał „Europa w miniaturze”). Był doskonale do nich przygotowany, znał bowiem dobrze język niemiecki, a także języki ukraiński i rumuński. Jego oryginalnym i hołubionym od lat pomysłem było odtworzenie polszczyzny Polaków bukowińskich i przedstawienie jej w postaci osobnego słownika. Zebrał bogaty materiał leksykalny bezpośrednio na Bukowinie oraz od przesiedleńców z Bukowiny do Polski. (Pozostał on w Jego archiwach, a jego przyjaciele czynią zabiegi, by przygotować ten materiał, a także nie publikowane prace, do druku i ocalić ten cenny trud dla nauki). Był organizatorem kilku konferencji naukowych poświęconych stosunkom kulturalnym i językowym na Bukowinie; wygłaszał szereg referatów i odczytów na ten temat, cieszących się wielką popularnością – był znakomitym wykładowcą świetnie nawiązującym kontakt z audytorium. Jako doskonały dydaktyk uniwersytecki umiał zainteresować bliską sobie problematyką studentów, w efekcie czego powstało kilka prac magisterskich, poświęconych polszczyźnie bukowińskiej oraz polszczyźnie przesiedleńców z Bukowiny.

Przez śmierć Profesora Kazimierza Feleszki środowisko naukowe polskich filologów poniosło dotkliwą, niepowetowaną stratę.

Krzysztof Wrocławski